

PHÒNG GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
THÀNH PHỐ NAM ĐỊNH

ĐỀ KIỂM TRA ĐÁNH GIÁ NĂNG LỰC
TUYỂN SINH VÀO LỚP 6 TRƯỜNG THCS CHẤT LƯỢNG CAO
NĂM HỌC 2025-2026
BÀI 2 - MÔN TIẾNG VIỆT
(Thời gian làm bài: 60 phút)

ĐỀ CHÍNH THỨC

I. Đọc hiểu (3,0 điểm)

Đọc văn bản sau và ghi lại chữ cái trước câu trả lời đúng vào bài làm.

Bé cúc tím cuối vườn khẽ rùng mình, hé đôi mắt: "Ôi, lạnh quá! Sao lạnh thế này cơ chứ?" Cúc tím vẫy vẫy những chiếc lá xanh đậm của mình cho bớt lạnh, rồi mở to đôi mắt, ngơ ngác nhìn xung quanh. Khu vườn mờ mờ trong sương sớm. Một đôi làn gió lướt qua mang theo mùi hương quen thuộc. Mùi của hoa cúc, của đất vườn sũng nước, của lá cỏ thoảng đến. Cúc tím cảm thấy khoan khoái vì đó là mùi hương ủ cho bé khi còn ở trong bụng mẹ. Một vài va chạm nhỏ bên hông khiến bé cúc tím quay lại. Thì ra là một bé cúc tím khác cũng vừa xòe vài cánh hoa vô tình chạm phải. Hai bạn cúc tím bắt tay nhau rồi nhìn sang luống hoa bên cạnh. Hoa cúc đủ màu sắc: vàng, trắng, tím, hồng hồng được trồng đầy vườn. Có luống chỉ một màu, có luống thì nhiều màu. Tất cả đều lắc lư trong gió lạnh buổi sáng mùa đông.

(Theo *Cúc tím đi chợ Tết* - Trần Thị Hồng Anh)

Câu 1: Đoạn văn trên miêu tả cảnh gì?

- A. Cảnh đẹp vườn hoa cúc trong buổi sáng mùa đông
- B. Cảnh đẹp vườn hoa cúc trong buổi sáng mùa xuân
- C. Cảnh chợ Tết đông vui, nhộn nhịp
- D. Cảnh hoa cúc tím đi chợ Tết

Câu 2: Vì sao cúc tím cảm thấy khoan khoái khi làn gió lướt qua?

- A. Vì làn gió mang theo hơi sương của buổi sáng trong lành mát lạnh
- B. Vì làn gió mang theo mùi hương quen thuộc đã ủ cho nó khi còn trong bụng mẹ
- C. Vì nó được bắt tay với bạn cúc tím khác
- D. Vì nó được lắc lư trong làn gió lạnh

Câu 3: Dấu ngoặc kép trong câu sau có tác dụng gì?

Bé cúc tím cuối vườn khẽ rùng mình, hé đôi mắt: "Ôi, lạnh quá! Sao lạnh thế này cơ chứ?"

- A. Đánh dấu từ ngữ được dùng với ý nghĩa đặc biệt
- B. Đánh dấu tên của một tác phẩm
- C. Đánh dấu phần trích dẫn trực tiếp
- D. Đánh dấu phần giải thích, liệt kê

Câu 4: Từ "mờ mờ" trong câu văn: "*Khu vườn mờ mờ trong sương sớm.*" thuộc từ loại gì?

- A. Đại từ
- B. Danh từ
- C. Động từ

D. Tính từ

Câu 5: Hai vế trong câu ghép sau được nối với nhau bằng cách nào?

“Cúc tím cảm thấy khoan khoái vì đó là mùi hương ủ cho bé khi còn ở trong bụng mẹ.”

A. Nối bằng một kết từ

B. Nối bằng một cặp kết từ

C. Nối bằng dấu phẩy

D. Nối bằng dấu hai chấm

Câu 6: Hai câu văn sau được liên kết với nhau bằng cách nào?

“Có luống chỉ một màu, có luống thì nhiều màu. Tất cả đều lác lư trong gió lạnh buổi sáng mùa đông.”

A. Thay thế từ ngữ

B. Lặp từ ngữ

C. Dùng từ nối

D. Dùng dấu câu

II. Tự luận (7,0 điểm)

Câu 1: Cảm thụ văn học (2,0 điểm)

Quanh ta ai ai cũng tích cực làm việc để thể hiện tình yêu tha thiết với cuộc sống. Bằng một đoạn văn, em hãy trình bày cảm nhận sâu sắc của mình khi đọc những câu thơ sau:

*Heo may về gọi thu sang
Cái chổi cũng biết lo toan quét nhà
Yêu sao cuộc sống quanh ta
Bé ngoan cũng biết giúp bà khâu kim.*

(Theo *Cuộc sống quanh ta* - Cao Tiến Kỳ)

Câu 2: Tập làm văn (5,0 điểm)

Xóm ngụ cư ven hồ nước oằn mình trong cơn mưa to, gió lớn kinh hoàng. Chiếc tổ mỏng manh bị gió giật rách toang khiến mẹ con Cò Trắng văng ra khỏi tổ. Nhờ sự giúp đỡ kịp thời của những người hàng xóm tốt bụng mà gia đình Cò đã vượt qua hoạn nạn.

Hãy tưởng tượng và kể lại câu chuyện ấm áp tình làng nghĩa xóm trên.

----- Hết -----

HƯỚNG DẪN GIẢI CHI TIẾT

I. Đọc hiểu (3,0 điểm)

Câu 1: Đoạn văn trên miêu tả cảnh gì?

- A. Cảnh đẹp vườn hoa cúc trong buổi sáng mùa đông
- B. Cảnh đẹp vườn hoa cúc trong buổi sáng mùa xuân
- C. Cảnh chợ Tết đông vui, nhộn nhịp
- D. Cảnh hoa cúc tím đi chợ Tết

Phương pháp giải:

Em đọc 3 câu cuối đoạn văn để chọn đáp án đúng.

Lời giải chi tiết:

Đoạn văn trên miêu tả cảnh đẹp vườn hoa cúc trong buổi sáng mùa đông.

Đáp án A.

Câu 2: Vì sao cúc tím cảm thấy khoan khoái khi làn gió lướt qua?

- A. Vì làn gió mang theo hơi sương của buổi sáng trong lành mát lạnh
- B. Vì làn gió mang theo mùi hương quen thuộc đã ủ cho nó khi còn trong bụng mẹ
- C. Vì nó được bắt tay với bạn cúc tím khác
- D. Vì nó được lắc lư trong làn gió lạnh

Phương pháp giải:

Em đọc từ “Một đôi làn gió...” đến “...trong bụng mẹ.” để chọn đáp án đúng.

Lời giải chi tiết:

Cúc tím cảm thấy khoan khoái khi làn gió lướt qua vì làn gió mang theo mùi hương quen thuộc đã ủ cho nó khi còn trong bụng mẹ.

Đáp án B.

Câu 3: Dấu ngoặc kép trong câu sau có tác dụng gì?

Bé cúc tím cuối vườn khẽ rùng mình, hé đôi mắt: “Ôi, lạnh quá! Sao lạnh thế này cơ chứ?”

- A. Đánh dấu từ ngữ được dùng với ý nghĩa đặc biệt
- B. Đánh dấu tên của một tác phẩm
- C. Đánh dấu phần trích dẫn trực tiếp
- D. Đánh dấu phần giải thích, liệt kê

Phương pháp giải:

Em nhớ lại các tác dụng của dấu ngoặc kép.

Lời giải chi tiết:

Dấu ngoặc kép trong câu dùng để đánh dấu phần trích dẫn trực tiếp.

Đáp án C.

Câu 4: Từ “mờ mờ” trong câu văn: “*Khu vườn mờ mờ trong sương sớm.*” thuộc từ loại gì?

- A. Đại từ

- B. Danh từ
- C. Động từ
- D. Tính từ

Phương pháp giải:

Em dựa vào nghĩa của từ để xác định từ loại.

Lời giải chi tiết:

Từ “mờ mờ” trong câu văn: “*Khu vườn mờ mờ trong sương sớm.*” thuộc tính từ.

Đáp án D.

Câu 5: Hai vế trong câu ghép sau được nối với nhau bằng cách nào?

“*Cúc tím cảm thấy khoan khoái vì đó là mùi hương ủ cho bé khi còn ở trong bụng mẹ.*”

- A. Nối bằng một kết từ
- B. Nối bằng một cặp kết từ
- C. Nối bằng dấu phẩy
- D. Nối bằng dấu hai chấm

Phương pháp giải:

Em xác định từ ngữ hoặc dấu câu dùng để nối hai vế câu ghép.

Lời giải chi tiết:

Hai vế trong câu ghép được nối với nhau bằng kết từ “vì”.

Đáp án A.

Câu 6: Hai câu văn sau được liên kết với nhau bằng cách nào?

“*Có luống chỉ một màu, có luống thì nhiều màu. Tất cả đều lắc lư trong gió lạnh buổi sáng mùa đông.*”

- A. Thay thế từ ngữ
- B. Lặp từ ngữ
- C. Dùng từ nối
- D. Dùng dấu câu

Phương pháp giải:

Em nhớ lại các cách liên kết câu.

Lời giải chi tiết:

Hai câu văn sau được liên kết với nhau bằng cách thay thế câu “*Có luống chỉ một màu, có luống thì nhiều màu.*” bằng từ “*Tất cả*”.

Đáp án A.**II. Tự luận (7,0 điểm)****Câu 1: Cảm thụ văn học (2,0 điểm)**

Quanh ta ai ai cũng tích cực làm việc để thể hiện tình yêu tha thiết với cuộc sống. Bằng một đoạn văn, em hãy trình bày cảm nhận sâu sắc của mình khi đọc những câu thơ sau:

Heo may về gọi thu sang

Cái chổi cũng biết lo toan quét nhà

Yêu sao cuộc sống quanh ta

Bé ngoan cũng biết giúp bà khâu kim.

(Theo *Cuộc sống quanh ta* - Cao Tiến Kỳ)

Phương pháp giải:

Em xác định nội dung và hình thức của đoạn văn:

* Hình thức: Đảm bảo bố cục của một đoạn văn, diễn đạt trôi chảy, hấp dẫn.

* Nội dung

- Mở đoạn: Khái quát về đẹp/ tình yêu cuộc sống quanh ta

- Triển khai:

+ Biện pháp nghệ thuật nhân hoá: Gọi tên nghệ thuật nhân hóa “Heo may/gọi; chổi biết lo toan”.

+ Tác dụng: sự vật hiện lên sinh động, đáng yêu, gần gũi; ai ai cũng chăm chỉ lao động góp phần làm cho cuộc sống thêm tươi đẹp.

+ Cách sử dụng từ ngữ: Từ bộc lộ cảm xúc “yêu sao” câu cảm/ dòng thơ thứ 3 (Yêu sao cuộc sống quanh ta) thể hiện tình yêu của tác giả với cuộc sống quanh ta.

- Kết đoạn:

+ Liên hệ: Yêu cuộc sống, yêu lao động, biết đóng góp công sức nhỏ bé của mình để tô điểm cho cuộc sống. (yêu con người lao động, trân trọng thành quả lao động,...)

Lời giải chi tiết:

Bài tham khảo:

Đoạn thơ gợi cho em cảm xúc yêu mến và trân trọng vẻ đẹp bình dị của cuộc sống quanh ta. Qua biện pháp nghệ thuật nhân hoá, tác giả đã thổi hồn vào thiên nhiên và đồ vật: ngọn heo may biết “gọi thu sang”, cái chổi biết “lo toan quét nhà”. Những hình ảnh thật sinh động, gần gũi, khiến cảnh vật như cũng biết chia sẻ trách nhiệm với con người. Câu thơ “Yêu sao cuộc sống quanh ta” là lời bộc lộ cảm xúc chân thành, thể hiện tình yêu tha thiết với cuộc sống thường ngày. Hình ảnh “bé ngoan giúp bà khâu kim” cho thấy dù là người lớn hay trẻ nhỏ, ai ai cũng đang góp phần làm cho cuộc sống thêm ấm áp và ý nghĩa. Đọc những câu thơ này, em nhận ra rằng yêu cuộc sống là biết sẻ chia, biết làm việc và đóng góp, dù là những việc nhỏ bé nhất. Em càng trân trọng người lao động và càng thêm yêu những điều giản dị xung quanh mình.

Câu 2: Tập làm văn (5,0 điểm)

Xóm ngụ cư ven hồ nước oằn mình trong cơn mưa to, gió lớn kinh hoàng. Chiếc tổ mỏng manh bị gió giật rách toang khiến mẹ con Cò Trắng vắng ra khỏi tổ. Nhờ sự giúp đỡ kịp thời của những người hàng xóm tốt bụng mà gia đình Cò đã vượt qua hoạn nạn.

Hãy tưởng tượng và kể lại câu chuyện ấm áp tình làng nghĩa xóm trên.

Phương pháp giải:

Em đọc kĩ đề bài, xác định nội dung và hình thức của bài văn:

* Hình thức: đủ 3 phần: mở bài, thân bài, kết bài

*** Nội dung:**

- Giới thiệu hoàn cảnh xảy ra câu chuyện
- + Cảnh mưa to gió lớn, xóm ngụ cư tả tơi, xơ xác
- + Tổ của gia đình Cò Trắng bị gió giật rách toang
- Giới thiệu nhân vật mẹ con Cò Trắng (ngoại hình, tâm trạng...)
- Phát triển câu chuyện
- + Kể được các việc làm của bà con hàng xóm đã giúp đỡ mẹ con Cò Trắng
 - An ủi, động viên,...
 - Chăm sóc sức khỏe: ủ ấm, băng bó vết thương, ăn uống, thuốc men,...
 - Bà con hàng xóm giúp mẹ con Cò Trắng dựng lại nhà
- + Mẹ con Cò Trắng bày tỏ lòng biết ơn bà con hàng xóm (Miêu tả ngoại hình, nội tâm của mẹ con Cò Trắng sau khi được giúp đỡ)
- Bài học rút ra: Biết quan tâm, chia sẻ với bà con hàng xóm mỗi ngày, đặc biệt là những lúc khó khăn, hoạn nạn.

Lời giải chi tiết:

Bài tham khảo:

Một buổi chiều cuối thu, bầu trời bỗng tối sầm lại, những đám mây đen ùn ùn kéo đến. Gió hú rít qua từng mái lá, nước mưa trút xuống trắng xóa, cuốn trôi đi bao mái nhà tạm bợ. Giữa cơn cuồng phong ấy, tổ của mẹ con Cò Trắng bị gió giật rách toang, cả gia đình bị hất văng ra khỏi tổ.

Mẹ Cò cố dang rộng đôi cánh che chở cho những chú Cò con nhỏ bé đang run rẩy giữa trời mưa tầm tã. Mẹ Cò bị thương nơi cánh, còn ba chú Cò con thì ướt sũng, run lấy bầy, bám chặt lấy mẹ. Mưa vẫn chưa ngớt, gió vẫn gào thét.

May thay, chị Vịt Bầu đang trên đường về tổ thì nhìn thấy. Chị vội vã gọi mọi người đến giúp đỡ. Chẳng mấy chốc, bác Gà Trống, cô Mèo Mướp, chị Thỏ, chú Nhím... đều có mặt. Mọi người dùng lá sen lớn che chắn cho mẹ con Cò, rồi đưa họ về nhà bác Vịt Bầu. Cô Mèo Mướp lấy chiếc khăn bông ủ ấm cho mấy Cò con. Chú Nhím thì tìm vài nhánh cỏ thuốc, nhẹ nhàng băng bó vết thương cho mẹ Cò. Ai nấy đều sốt sắng, thương cảm trước hoàn cảnh éo le của gia đình Cò.

Sáng hôm sau, trời hửng nắng. Cả xóm cùng nhau dựng lại tổ mới cho mẹ con Cò Trắng. Tổ lần này chắc chắn và ấm áp hơn trước rất nhiều. Mẹ Cò xúc động rung rung nước mắt, cúi đầu cảm ơn từng người:

– Cảm ơn bà con rất nhiều! Nếu không có mọi người, mẹ con tôi chẳng biết phải làm sao.

Những chú Cò con riu rít, đôi mắt long lanh ánh lên niềm hạnh phúc và biết ơn.

Từ câu chuyện ấy, em hiểu rằng tình làng nghĩa xóm là điều vô cùng quý giá. Chỉ cần mỗi người biết yêu thương, quan tâm, san sẻ với nhau, nhất là trong hoạn nạn thì nơi nào cũng sẽ trở thành mái ấm.